

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1945 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 och 3 §§ förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått.

Genom en den 19 januari 1945 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 26, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t. under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för sagda dag föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

Förordning om ändrad lydelse av 2 och 3 §§ förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått.

Härigenom förordnas, att 2 och 3 §§ förordningen den 9 maj 1924 med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått¹ skola erhålla följande ändrade lydelse.

2 §.

Vid försäljning i löst mått av brännved må myckenheten icke angivas i andra än följande enheter, för vilka gälla nedan upptagna förkortade beteckningssätt:

för *småved*: hektoliter travat mått (hl t.) eller kubikmeter stjälp⁴t mått (m³ s.);

för *gengasved*: hektoliter stjälp⁴t mått (hl s.); samt

för *annan brännved*: kubikmeter travat mått (m³ t.).

Försäljning av småved och gengasved må icke ske annat än i hela antal sådana enheter som i första stycket sägs, dock att försäljning av gengasved i längd om högst tio centimeter må ske jämväl i myckenhet om halv hektoliter. Försäljning av annan brännved må ske i kubikmeter och delar av kubikmeter.

¹ Senaste lydelse av 2 och 3 §§ se 1940:901.

Vid försäljning av brännved i löst mått skall myckenheten angivas i vedens rymd vid uppmätning i den form, vari veden levereras. Vid försäljning av brännved i travat mått må dock, därest köparen uppdrager åt säljaren att före leveransen såga och hugga eller på annat sätt sönderdela veden, myckenheten angivas i vedens rymd vid uppmätning före sönderdelningen.

3 §.

Småved må icke försäljas i annan längd än en fjärdedels meter och annan brännved, med undantag av gengasved, icke i andra längder än hela mångfalder av en fjärdedels meter, allt såvida icke köpare för särskilt fall påfordrar leverans av ved av angiven annan längd. Gengasved må icke försäljas i större längd än femton centimeter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1945. I Göteborgs stad må dock, för tiden till den 1 juli 1946, försäljning av småved i travat mått ske jämväl i delar av hektoliter.

Handeln med ved är närmare reglerad i förordningen den 9 maj 1924 (nr 118) med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått, vilken förordning i vissa hänseenden ändrats genom förordningen den 1 november 1940 (nr 901) om ändrad lydelse av 1—3 §§ i 1924 års förordning.

Av gällande bestämmelser på området må följande här återgivas.

I 1 § lämnas definitioner å vissa inom vedhandeln förekommande beteckningar. Sålunda förstås enligt förordningen med *brännved* virke som upphuggits för användning till bränsle, med *småved* brännved i sågat och huggget skick, färdig till förbrukning för hushållsändamål, samt med *gengasved* brännved i sönderdelat skick, färdig till förbränning i gasgenerator för motordrift. Vidare avses med *löst mått* rymdinnehållet av virke, upplagt i trave, vålta, hög eller annorledes, vid uppmätning utan frånräknande av vid uppläggningsen uppkomna tomrum, med *travat mått* rymdinnehållet av virke i löst mått, då virket mätes, upplagt och ordnat genom travning eller stapling, samt med *stjälpt mått* rymdinnehållet av virke i löst mått, då virket mätes, utan ordning kastat eller vräkt i hög eller i mättings- eller transportredskap. Enligt 2 § första stycket skall vid försäljning i löst mått av gengasved myckenheten angivas i stjälpt mått; vid försäljning i löst mått av annan brännved må myckenheten däremot icke angivas i stjälpt mått med mindre köpare det påfordrar. I 2 § andra stycket stadgas att, evad försäljning avser ved i travat eller stjälpt mått, vedens myckenhet icke må angivas i andra enheter än kubikmeter och delar av kubikmeter; dock att vid försäljning av småved i travat mått samt gengasved myckenheten skall angivas i hektoliter och delar av hektoliter. Enligt 2 § tredje stycket skall, där försäljning avser småved eller gengasved, myckenheten angivas i vedens rymd vid uppmätning efter det veden sågats och huggits eller på annat sätt sönderdelats. I 3 §

stadgas, att småved icke må försäljas i annan längd än en fjärdedels meter och annan brännved, med undantag av gengasved, icke i andra längder än hela mångfalder av en fjärdedels meter — allt såvida icke köpare för särskilt fall påfordrar leverans av ved av angiven annan längd — samt att gengasved icke må försäljas i större längd än en femtedels meter. Vidare föreskrives i 6 §, bland annat, att vad i 2 § är stadgat skall i tillämpliga delar äga giltighet jämväl i fråga om försäljning i löst mått av annat virke än brännved, dock icke där virket upphuggits huvudsakligen för förbrukning utom riket, samt att vad i 3 § stadgas angående längden å saluhållen småved skall äga motsvarande tillämpning, då annat virke än brännved säljes färdigt till förbrukning såsom bränsle för hushållsändamål.

I en den 26 september 1944 dagtecknad skrivelse till Kungl. Maj:t har *mynt- och justeringsverket* hemställt om genomförande av ett flertal ändringar i förordningen med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått. Vid skrivelsen fanns fogat förslag till förordning om ändring av 2 och 3 §§ nämnda förordning, vilket förslag intagits i propositionen såsom särskild bilaga.

Beträffande den närmare innebörden av och motiveringen till de av *mynt- och justeringsverket* föreslagna ändringarna hänvisas till s. 4—7 i propositionen ävensom till departementschefens här nedan intagna yttrande.

Över *mynt- och justeringsverkets* framställning ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av kommerskollegium (med överlämnande av yttranden från Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg, Skånes handelskammare, Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare, bränslehandlarnas riksförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, svenska kolimportörers förening 1939 u. p. a., Göteborgs kollagerhandlares förening och Malmö kolimportörers förening av 1941), domänstyrelsen, skogsstyrelsen, statens bränslekommission, kungl. automobil klubben, motormännens riksförbund och Sveriges trafikbilägares riksorganisation. Vidare har vetenskapsakademien avgivit infortrat yttrande över *mynt- och justeringsverkets* framställning i vad densamma angår frågan om ändrat beteckningssätt för ved av vissa slag.

I propositionen anför *föredragande departementschefen, statsrådet Wigforss*, följande:

»Såsom framgår av en utav bränslekommissionen verkställd utredning förekommer inom åtskilliga orter en relativt omfattande försäljning av småved med en längd av 20 centimeter. Då emellertid jämväl gengasved må försäljas i en styckestorlek av 20 centimeter, föreligger härvid risk för förväxlingar. En hektoliter 20 centimeters ved kan nämligen avse antingen en hektoliter småved, travat mått, eller en hektoliter gengasved, stjälp mått. I syfte att hindra sådana förväxlingar har *mynt- och justeringsverket* föreslagit, att gengasved icke må försäljas i större längd än 15 centimeter. Mot

detta förslag, som allmänt tillstyrkts under remissbehandlingen, har jag icke något att erinra, särskilt som från olika håll upplysts att gengasveden vanligen försäljes i längder av endast 5—10 centimeter.

Däremot torde anledning icke föreligga att, på sätt i ett par remissyttrandet ifrågasatts, ändra den för småved gällande regeln, att sådan ved icke må försäljas i annan längd än en fjärdedels meter såvida icke köpare för särskilt fall annat påfordrar.

Mynt- och justeringsverket har i sin framställning föreslagit vissa ändringar jämväl i fråga om sättet för mätning av brännved. Härutinnan gäller för närvarande, att försäljning av gengasved skall ske i stjälpmtått, att annan brännved däremot icke må försäljas i stjälpmtått med mindre köparen så påfordrar, samt att den försålda myckenheten skall angivas i hektoliter eller delar därav, om försäljningen avser småved i travatmått eller gengasved, och eljest i kubikmeter eller delar därav. Det av mynt- och justeringsverket framlagda förslaget innebär i förevarande hänseende, dels att gengasved skall säljas i hektoliter stjälpmtått, dels att småved skall kunna säljas antingen i hektoliter travatmått eller — oavsett om köparen så påfordrar eller icke — i kubikmeter stjälpmtått, dels att försäljning av gengasved och småved icke skall få ske annat än i hela antal hektoliter respektive kubikmeter, dels ock att annan brännved än gengasved och småved skall få försäljas endast i kubikmeter (och delar därav) travatmått. Såvitt förslaget innefattar ändrade regler för användningen av travatmått respektive stjälpmtått har detsamma icke föranlett någon erinran vid remissbehandlingen. Mot förslaget i övrigt har däremot invänts, att bestämmelsen om försäljning av småved endast i *hela* antal hektoliter liksom ock bestämmelsen om att småved icke finge säljas i *hektoliter stjälpmtått* skulle vålla svårigheter för vedhandeln i Göteborg. Vidare har anmärkts, att gengasved borde få försäljas jämväl i förpackningar om en halv hektoliter.

Såsom av utredningen lärer framgå, äro de föreslagna bestämmelserna rörande sättet för mätning av brännved ägnade att medföra en bättre ordning inom vedhandeln. Med hänsyn härtill och då, såvitt angår småved, försäljning regelmässigt icke torde ske i mindre enheter än en hektoliter, tillstyrker jag förslaget i princip. Emellertid lärer försäljning av gengasved i styckestorlek 5—10 centimeter i halvhektolitersförpackningar förekomma i en icke obetydlig omfattning. Vid sådant förhållande och då mätningen av så pass små vedstycken torde giva tillförlitligt resultat även i målkärl om en halv hektoliters rymd, förordar jag den avvikelser från mynt- och justeringsverkets förslag, att försäljning av gengasved med en styckestorlek av högst 10 centimeter må avse jämväl en halv hektoliter stjälpmtått. Det kan vidare ifrågasättas om icke undantag från den föreslagna regeln om en hektoliter såsom minimikvantitet vid försäljning av småved i travatmått borde medgivas såvitt angår Göteborgs stad. Såsom kommerskollegium understrukit torde emellertid införandet av särskilda undantagsregler komma att förringa värdet av de nu föreslagna ändringarna. Jag anser mig därför icke böra föreslå någon dylik undantagsregel. Däremot vill jag förordad viss

övergångsbestämmelse beträffande Göteborg. Till denna fråga återkommer jag emellertid i det följande.

Mynt- och justeringsverket har vidare hemställt om viss ändring av den i 2 § tredje stycket upptagna bestämmelsen att vid försäljning av småved eller gengasved myckenheten skall angivas i vedens rymd vid uppmätning efter det veden sågats och huggits eller på annat sätt sönderdelats. I huvudsaklig överensstämmelse med mynt- och justeringsverkets förslag förordar jag att sistnämnda stadgande erhåller den ändrade lydelsen, att vid försäljning av brännved myckenheten skall angivas i vedens rymd vid uppmätning i den form, vari veden levereras, men att vid försäljning av brännved i travat mått myckenheten må, därest köparen uppdrager åt säljaren att före leveransen såga och hugga eller på annat sätt sönderdela veden, angivas i vedens rymd före sönderdelningen.

Därest de av mynt- och justeringsverket föreslagna beteckningssätten för en kubikmeter (en hektoliter) travat respektive stälpt mått bliva lagfästa, torde de snabbare vinna allmän användning inom vedhandeln. Med hänsyn härtill och då beteckningssätten torde vara ägnade att i sin mån befordra ordning och reda inom nämnda handel, tillstyrker jag även i denna del mynt- och justeringsverkets förslag.

De föreslagna ändringarna i bestämmelserna rörande handeln med brännved torde böra träda i kraft den 1 juli 1945. I anledning av vad i ärendet blivit upplyst angående nuvarande leveranssätt inom Göteborg föreslår jag emellertid, att under tiden till den 1 juli 1946 småved i travat mått där må försäljas jämväl i delar av hektoliter.»

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

Utskottet.

att förevarande proposition, nr 26, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 februari 1945.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter, Gärde, Wagnsson, Karl Emil Johanson, Westman, Karl Johan Olsson, Krügel* och *Arrén**;

från andra kammaren: herrar *Hedlund* i Östersund, *Werner, Olsson* i Mellerud, *Berg, Lindberg, Ljungberg, Landgren* och *Rylander*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.